

Όνομα : _____ Τάξη: _____ Ημ.: _____

Στο α' τεύχος της γλώσσας μάθαμε :

1) Να ξεχωρίζουμε το **υποκείμενο** , το **ρήμα** , το **αντικείμενο** και το **κατηγορούμενο** μέσα σε μια πρόταση .

❖ Να σημειώσεις (Y) για το υποκείμενο , (P) για το ρήμα , (A) για το αντικείμενο και (K) για το κατηγορούμενο στις παρακάτω προτάσεις:

- Ο παππούς (Y) είναι (P) άρρωστος (K).
- Η αδερφή μου (Y) θα γίνει (P) δασκάλα (K) .
- Ο θείος μου (Y) διδάσκει (P) κιθάρα (A).
- Τα παιδιά (Y) παίζουν (P) κυνηγητό (A) .
- Ο παππούς (Y) σκαλίζει (P) τον κήπο (A) .

2) Να διακρίνουμε τις προτάσεις σε **απλές** , **σύνθετες** και **ελλειπτικές** :

❖ Να γράψεις δίπλα από κάθε πρόταση το είδος της (απλή , σύνθετη ή ελλειπτική) :

- Έλα γρήγορα ! ⇒ **Ελλειπτική**
- Το μετρό , τα λεωφορεία και το τραμ έχουν απεργία. ⇒ **Σύνθετη**
- Το χαρτί ανακυκλώνεται . ⇒ **Απλή**
- Το λεωφορείο είναι γεμάτο . ⇒ **Απλή**
- Η μητέρα ξεσκονίζει και συγυρίζει το σαλόνι . ⇒ **Σύνθετη**
- Σώπα ! ⇒ **Ελλειπτική**

❖ Η σειρά σου τώρα να γράψεις δύο προτάσεις από κάθε είδος :

- _____ ⇒ _____
- _____ ⇒ _____
- _____ ⇒ _____
- _____ ⇒ _____
- _____ ⇒ _____
- _____ ⇒ _____

3) Να χρησιμοποιούμε τους χρόνους των ρημάτων **Ενεστώτα** , **Παρατατικό** και **Εξακολουθητικό Μέλλοντα** .

❖ Να ξαναγράψεις τις παρακάτω προτάσεις μεταφέροντας τα ρήματα πρώτα στον **Παρατατικό** και στη συνέχεια στον **Εξακολουθητικό Μέλλοντα** :

- Ο παππούς κάθε πρωί πηγαίνει για ψάρεμα στο λιμανάκι.
Ο παππούς κάθε πρωί **πήγαινε** για ψάρεμα στο λιμανάκι (**Παρατατικός**) .
Ο παππούς κάθε πρωί **θα πηγαίνει** για ψάρεμα στο λιμανάκι (**Εξ.Μέλλοντας**) .
- Ο Πάρης και η Δανάη ποτίζουν τις γλάστρες .
Ο Πάρης και η Δανάη **πότιζαν** τις γλάστρες (**Παρατατικός**) .
Ο Πάρης και η Δανάη **θα ποτίζουν** τις γλάστρες (**Εξ.Μέλλοντας**) .
- Κοιτάζουμε τον ουρανό που είναι γεμάτος σύννεφα .
Κοιτάζαμε τον ουρανό που **ήταν** γεμάτος σύννεφα (**Παρατατικός**).
Θα κοιτάζουμε τον ουρανό που **θα είναι** γεμάτος σύννεφα (**Εξ.Μέλλοντας**) .
- Κάνουμε πάντα διακοπές στο ίδιο νησί .
Κάναμε πάντα διακοπές στο ίδιο νησί (**Παρατατικός**).
Θα κάνουμε πάντα διακοπές στο ίδιο νησί (**Εξ.Μέλλοντας**) .

4) Να χρησιμοποιούμε σωστά τις **εγκλίσεις** των ρημάτων (**Οριστική** , **Υποτακτική** και **Προστακτική**) .

❖ Στις παρακάτω προτάσεις χρησιμοποιείται **έγκλιση οριστική** . Να τις ξαναγράψεις βάζοντας τα ρήματα στις άλλες δύο εγκλίσεις , πρώτα στην **υποτακτική** και ύστερα στην **προστακτική** :

- Ακούμε προσεκτικά τις οδηγίες των υπευθύνων .
Να ακούτε προσεκτικά τις οδηγίες των υπευθύνων. (**υποτακτική**) .
Ακούτε προσεκτικά τις οδηγίες των υπευθύνων. (**προστακτική**).
- Περιμένουμε υπομονετικά μέχρι να έρθει η σειρά μας.
Να περιμένετε υπομονετικά μέχρι να έρθει η σειρά σας .(**υποτακτική**)
Περιμένετε υπομονετικά μέχρι να έρθει η σειρά σας. (**προστακτική**)
- Ακολουθούμε πάντα τις υποδείξεις των σχολικών τροχονόμων.
Να ακολουθείτε πάντα τις υποδείξεις των σχολικών τροχονόμων.
(**υποτακτική**)

Ακολουθείτε πάντα τις υποδείξεις των σχολικών τροχονόμων.

(Προστακτική)

- Σταματάμε στην άκρη του πεζοδρομίου και ελέγχουμε τον δρόμο .

Να σταματάτε στην άκρη του πεζοδρομίου και **να ελέγχετε** τον δρόμο.

(υποτακτική)

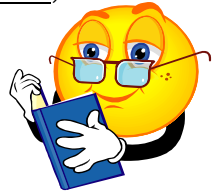
Σταματάτε στην άκρη του πεζοδρομίου και **ελέγχετε** τον δρόμο.

(Προστακτική)

5) Να διακρίνουμε τα **ισοσύλλαβα** από τα **ανισοσύλλαβα ουσιαστικά** .

❖ Να υπογραμμίσεις τα ισοσύλλαβα και να κυκλώσεις τα ανισοσύλλαβα ουσιαστικά :

βελόνα , δίσκος , παπιούς , μητέρα , αγρότης , γαλατάς , καφετζής , χώμα ,
αγρότισσα , κυρά , αλεπού , θάλασσα , καναπές , ζημιά , μανάβης , μάγισσα ,
μάννα , αναπνοή , κόρη , αγόρι , γιαγιά , πόρτα , μαϊμού , παπαρούνα .

6) Να κλίνουμε **αρσενικά προπαροξύтона** ουσιαστικά σε **-ος** .

❖ Να συμπληρώσεις τις πτώσεις που λείπουν από τα παρακάτω ουσιαστικά, προσέχοντας πού πρέπει να βάλεις τον τόνο :

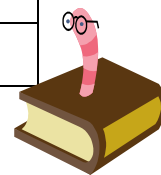
Ενικός αριθμός		Πληθυντικός αριθμός	
Ονομαστική	Γενική	Γενική	Αιτιατική
ο ανήφορος	του ανήφορου	των ανήφορων	τους ανήφορους
ο άνθρωπος	του ανθρώπου	των ανθρώπων	τους ανθρώπους
ο καλόγερος	του καλόγερου	των καλόγερων	τους καλόγερους
ο πρόεδρος	του προέδρου	των προέδρων	τους προέδρους
ο λαχανόκηπος	του λαχανόκηπου	των λαχανόκηπων	τους λαχανόκηπους
ο δήμαρχος	του δημάρχου	των δημάρχων	τους δημάρχους

7) Την ορθογραφία των **ουδέτερων** ουσιαστικών σε **-υ** .

❖ Να συμπληρώσεις τις πτώσεις που λείπουν από τα παρακάτω ουσιαστικά, προσέχοντας την ορθογραφία :

Ενικός αριθμός	Πληθυντικός αριθμός		
Ονομαστική	Ονομαστική	Γενική	Αιτιατική
το δάκρυ	τα δάκρυα	των δακρύων	τα δάκρυα

το στάχυ	τα στάχια	των σταχυών	τα στάχια
το βράδυ	τα βράδια	των βραδιών	τα βράδια
το δίχτυ	τα δίχτυα	των διχτύων	τα δίχτυα

8) Να κλίνουμε **ουδέτερα** ουσιαστικά σε **-μα** .

❖ Να συμπληρώσεις με προσοχή τις πτώσεις που λείπουν από τα παρακάτω ουσιαστικά :

Ενικός αριθμός		Πληθυντικός αριθμός	
Ονομαστική	Γενική	Γενική	Αιτιατική
το δέρμα	του δέρματος	των δερμάτων	τα δέρματα
το χρώμα	του χρώματος	των χρωμάτων	τα χρώματα
το γράμμα	του γράμματος	των γραμμάτων	τα γράμματα
το ύφασμα	του υφάσματος	των υφασμάτων	τα υφάσματα
το αγρόκτημα	του αγροκτήματος	των αγροκτημάτων	τα αγροκτήματα
το σύρμα	του σύρματος	των συρμάτων	τα σύρματα

9) Να διακρίνουμε **επίθετα** σε μια πρόταση και να παράγουμε επίθετα από ουσιαστικά .

❖ Να σχηματίσεις τα **επίθετα** που παράγονται από τα παρακάτω ουσιαστικά στα **3 γένη** :

- φως π.χ. ⇒ φωτεινός, φωτεινή , φωτεινό
- σκοτάδι ⇒ σκοτεινός , σκοτεινή , σκοτεινό
- υγεία ⇒ υγιεινός , υγιεινή , υγιεινό
- χαρτί ⇒ χάρτινος , χάρτινη , χάρτινο
- δέρμα ⇒ δερμάτινος , δερμάτινη , δερμάτινο

- βράδυ ⇒ βραδινός , βραδινή , βραδινό
- γυαλί ⇒ γυάλινος , γυάλινη , γυάλινο

- καλοκαίρι ⇒ καλοκαιρινός , καλοκαιρινή , καλοκαιρινό
- όρος ⇒ ορεινός , ορεινή , ορεινό
- φθινόπωρο ⇒ φθινοπωρινός , φθινοπωρινή , φθινοπωρινή
- πέτρα ⇒ πέτρινος , πέτρινη , πέτρινο
- ξύλο ⇒ ξύλινος , ξύλινη , ξύλινο

10) Να διακρίνουμε τα μέρη του λόγου (**άρθρα** , **ουσιαστικά** , **επίθετα** , **ρήματα**) .

❖ Να τοποθετήσεις τις παρακάτω λέξεις στην κατάλληλη στήλη :

έναν , σύρμα , φετινός , μαγεύω , κλειδώνω , τον , τη , γαλανός , βιβλίο , στρατόπεδο , γεμάτος , οι , γράφω , των , οδηγώ , πηγαίνω , τις , τα , σταματώ , πανέμορφος , τζάμι , διαμέρισμα , μαγευτικός , παραλία , ανακυκλώνω , αρχοντικός , σιδερένιος , βιβλιοθήκη .

ΑΡΘΡΑ	ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ	ΕΠΙΘΕΤΑ	ΡΗΜΑΤΑ
έναν	σύρμα	φετινός	μαγεύω
τον	βιβλίο	γαλανός	κλειδώνω
τη	στρατόπεδο	γεμάτος	γράφω
οι	τζάμι	πανέμορφος	οδηγώ
των	διαμέρισμα	μαγευτικός	πηγαίνω
τις	παραλία	αρχοντικός	σταματώ
τα	βιβλιοθήκη	σιδερένιος	ανακυκλώνω

11) Να διακρίνουμε τα **οριστικά άρθρα** από τους **αδύνατους τύπους των προσωπικών αντωνυμιών** .

❖ Να κυκλώσεις τα άρθρα και να υπογραμμίσεις τις αντωνυμίες :

τον άνεμο	<u>τον είδα</u>	τη μαργαρίτα
τη φίλη	<u>τον κοιτάζω</u>	<u>τον βοήθησαν</u>
<u>την άκουσα</u>	Το βιβλίο	<u>το διόρθωσα</u>
<u>τον άφησε</u>	<u>της είπε</u>	<u>την ευχαρίστησα</u>
<u>τις τιμώρησαν</u>	<u>τους λέει</u>	<u>τους βλέπουν</u>

12) Να **συλλαβίζουμε** σωστά τις λέξεις , **με βάση τους κανόνες συλλαβισμού**.

❖ Να συλλαβίσεις σωστά τις παρακάτω λέξεις :

έκθεση	⇒ έκ- θε -ση	πέρσι	⇒ πέρ - σι
αγναντεύω	⇒ α - γνα- ντεύ- ω	φύλλα	⇒ φύλ - λα
καυτός	⇒ καυ -τός	χορτάρι	⇒ χορ - τά -ρι

στρατιωτικός⇒	άλσος ⇒ άλ -σος
στρα-τιω-τι- κός	
προβλήματα ⇒ προ-βλή-μα-τα	καημένος ⇒ κα - η - μέ -νος

13) Να βάζουμε τις λέξεις σε αλφαβητική σειρά .

❖ Να βάλεις σε αλφαβητική σειρά τις παρακάτω λέξεις :

- δύσκολα , δημαρχείο , δροσιά , δακρύζω , δικαστής , δήμαρχος
δακρύζω, δημαρχείο, δήμαρχος, δικαστής, δροσιά, δύσκολα.
- ποιήτρια , παιδίατρος , πρωτοβρόχια , πλημμύρα , πρωτότοκος
παιδίατρος, πλημμύρα, ποιήτρια, πρωτοβρόχια, πρωτότοκος.

14) Να βάζουμε τελικό ν μόνο όταν χρειάζεται .

❖ Να συμπληρώσεις με το (ν) ή τη (ν) :

τον φίλο	την μπάλα	τον παπά
τον ξιφία	την τζαμαρία	τη δύναμη
τη σκιά	την εκδρομή	τη χαρά
τον χαρτοκόπτη	τον τουρίστα	την ντουλάπα

15) Να παράγουμε ρήματα από ουσιαστικά .

❖ Να γράψεις τα ρήματα που παράγονται από τα παρακάτω ουσιαστικά . Προσοχή στην ορθογραφία !

αποθήκη ⇒ αποθηκεύω	δροσιά ⇒ δροσιζω
φως ⇒ φωτίζω	θυμός ⇒ θυμώνω
θεμέλιο ⇒ θεμελιώνω	δουλειά ⇒ δουλεύω
ανάσα ⇒ ανασαίνω	κέρδος ⇒ κερδίζω
κίνδυνος ⇒ κινδυνεύω	σημάδι ⇒ σημαδεύω

16) Να καταλαβαίνουμε τις συντομογραφίες και τα αρκτικόλεξα .

❖ Να γράψεις τι σημαίνουν οι παρακάτω συντομογραφίες και τα αρκτικόλεξα :

π.χ. ⇒ Παραδείγματος χάρη	A.H..K ⇒ Αρχή Ηλεκτρισμού Κύπρου
μ.Χ. ⇒ Μετά Χριστόν	A.TH.K. ⇒ Αρχή Τηλεπικοινωνιών Κύπρου
τηλ. ⇒ τηλέφωνο	ΓΕ.Σ.Υ ⇒ Γενικό Σχέδιο Υγείας